

Sveriges lantbruksuniversitet
Swedish University of Agricultural Sciences

Inst. för Vatten och miljö

Pia Geranmayeh (Kynkäänniemi)

pia.geranmayeh@slu.se

2018-04-24

Strukturkalkning med LOVA-stöd

– så har det gått hittills och potential för ytterligare kalkning framöver

BalticSea2020

Underlagsrapport för projektet Levande kust

BalticSea2020

Strukturkalkning i stor skala
- Vad krävs och vad kostar det?

Underlag till vitbok för projektet Levande Kust

Pia Geranmayeh
Oktober 2017

1. Utvärdering finansieringsstöden
2. Åtgärdspotentialen
3. Vad krävs för genomförande i stor skala

http://balticsea2020.org/images/Bilagor/Strukturkalkning-i-stor-skala_Geranmayeh-2017.pdf

LOVA-stöd för strukturkalkning 2010-2016

Län	Startår	LOVA (Mkr)	Mkr/år
Östergötlands	2010	18	3,0
Södermanlands	2010	15	3,1
Stockholms	2012	10	2,5
Västra Götalands	2010	10	2,0
Uppsala	2011	9	1,8
Västmanlands	2010	9	1,2
Skåne	2014	7	2,2
Värmland	2011	3	0,9
Kalmar	2011	3	0,9
Örebro	2011	1	0,2
Halland	2012	0,1	0,1
	Totalt	82	

Areal som kalkats med LOVA-stödet

Främst kustnära lerområden 5000-7000 ha

Län	Total areal (ha)	ha/år
Södermanlands	7171	1434
Västmanlands	6837	977
Östergötlands	6742	1124
Västra Götalands	5574	1115
Uppsala	5380	1076
Stockholms	5224	1306
Skåne	2016	672
Värmland	1419	473
Kalmar	1035	345
Örebro	620	155
Halland	80	40
Totalt	42 000	6000

Areal som kalkats varierar mellan år

Total areal mellan 3 000 och 11 000 ha

Vissa projekt fleråriga – allt på startåret

Län	Areal (ha) 2015	Areal (ha) 2016
Stockholms	2757	279
Södermanlands	1833	1434
Västra Götalands	1429	1491
Värmland	1200	0
Västmanlands	1127	612
Östergötlands	1088	1142
Uppsala	1046	844
Kalmar	360	75
Skåne	340	1091
Örebro	142	98
Halland	31	0
Totalt	11 353	7066

Ersättningsnivån varierar mellan länen

2016 Skåne höjde 35-40% → 50%

→ Trippla areal 2016

2015 några län sänkte 50% → 40% (pga söktrycket)

Samma areal, men dubbla ersättning!

Behöver se över regionala kriterier!

Län	Total areal (ha)	LOVA (Mkr)
Västmanlands	6837	9
Östergötlands	6742	18

Areal som kalkats 2015 & 2016

Möjliga orsaker till mindre areal 2016 än 2015

i Stockholms, Uppsala & Västmanlands län

- Lägre ersättningsnivå 2016
- Få ansökningar → förlängde ansökningstiden
→ några fler (ej AB)
- Avsaknaden av större projekt 2016 (ofta 500-1000 ha)

Riskabelt att sänka ersättningsnivån!

Greppa enkäten: hälften som planerar gör det inte utan ersättning!

Varierande storlek på projekten

Genomsnittlig storlek på projekten:

13 ha/projekt i Örebro län

Hjälmarens Vattenvårdsförbund många små projekt

500 ha/projekt i Skåne län

Hushållningssällskapet några stora projekt

Övriga län: Kommuner, LRF, Strukturkalkningsförening mfl

Behövs åtgärdssamordnare som administrerar & strukturkalkar större arealer!

Potentiell areal för strukturkalkning

Vattenmyndighetens åtgärdsutrymme

Gamla jordartskartan: gräns för lerjord >15 % ler

(Gyllström mfl, 2016)

Uppskattat total areal åker med olika lerhalt

Nya digitala lerhaltskarta (Söderström & Piikki, 2016)

intervall med 5 % ler, upplösning på 50 m x 50 m

Total åkerareal med olika lerhalt

Gränsen för lerhalt lämplig att kalka påverkar olika län

Län	Areal (Tha)		
	>30% ler	20-30% ler	15-20% ler
Uppsala	106	30	8
Västmanlands	98	17	3
Södermanlands	94	21	5
Västra Götaland	90	145	51
Östergötlands	87	55	22
Stockholms	62	15	6
Örebro	33	30	13
Skåne	17	55	93
Kalmar	8	8	12
Halland	6	20	20
Gotland	0,4	7	21
Jönköpings	0,3	2	4
Blekinge	0,1	2	3
Kronobergs	0	0,1	1
Totalt	600	400	250

Potentiell areal för strukturkalkning

Svårt sätta gräns, vilken lerhalt lämplig strukturkalka?

>30 % ler god effekt

>20 % ler troligen effekt, beroende på vilka lermineral

(Kerstin Berglund, SLU)

Större areal med nya lerhaltskartan

	Lerhalt (%)	Areal (Tha)
Nya lerhaltskartan	>30	600
	20-30	400
	15-20	250
SGU:s Gamla karta	>15	670
Kalkat med LOVA	-	42

Digitala lerhaltskartan kan anv. för Lokala åtgärdsplaner!

Total strukturkalkad areal?

- LOVA-stöd (42 000 ha)
- utan ersättning
16 % i Greppa enkäten
- annan finansiering
LBP, Åtgärdsprojekt (Svärtaån, Greppa P, Levande kust mfl),
privata aktörer Stockholm Vatten etc.

Var är det strukturkalkat?

Var behövs riktade insatser?

62% visste inte att det fanns stöd att söka (Greppas enkät)

Behövs samlad översikt!
Blockdatabas?

Åtgärdstakten för strukturkalkning

Åtgärdstakt med LOVA-stöd

högst 2015 11 000 ha

1 000 Tha åkermark >20 % ler

Samma takt: 90 år strukturkalka >20% ler

50 år

>30%

Strukturkalkningens effekt

minskat i 10-årigt försök (långsiktig forskning behövs!)

Snart dags kalka arealerna 2010 igen!

Åtgärdstakten behöver ökas!

Potentiell areal för strukturkalkning

Kostnad strukturkalka total areal

1 000 Tha åkermark >20 % ler

Kostnad (5870 kr/ha)

Total kostnad ca 6 miljarder kr

Max årliga LOVA-stöd 2015   21 Mkr

Behöver ökad finansiering!

Ökning av åtgärdstakten

Ökad finansiering LOVA (och LBP öronmärkt inv.stöd)

- Riskabelt sänka ersättningsnivån till 40%
- Se över regionala nivåer och kriterier
  - Arrenden högre ersättning?

Samordning kalka större arealer

Eff. dokumentation och uppföljning av stödanslag

- Svar ges i god tid på våren
- Blockdata överblick:
  - var kalkning skett
  - var riktade insatser behövs (lerhaltskartan)

Prioritera åtgärda dålig dränering (förutsättning kalkning)

61% problem stående vatten (Greppa enkät)

Pia Geranmayeh (Kynkäänniemi)

pia.geranmayeh@slu.se